

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
ДИСКУРСОЗНАВСТВО

підготовки бакалавра

спеціальності 035 Філологія

освітньо-професійної програми Мова і література (англійська). Переклад

Силабус навчальної дисципліни «ДИСКУРСОЗНАВСТВО» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою Мова і література (англійська). Переклад.

Розробник: Крисанова Тетяна Анатоліївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови (протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.).

Завідувач кафедри: Коляда Е. К.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова та література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 90 год / 3 кредити		Рік навчання 3
		Семестр 5-ий
		Лекції 22 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 42 год.
		Консультації 6 год.
Мова навчання	Українська	
		Форма контролю: залік

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Зочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова та література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 90 год / 3 кредити		Рік навчання 3
		Семестр 5-ий
		Лекції 8 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 4 год.
		Самостійна робота 66 год.
		Консультації 12 год.
Мова навчання	Українська	
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Крисанова Тетяна Анатоліївна
Науковий ступінь	доктор філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	(0332) 79-98-66
	krysanova@vnu.edu.ua, tetianakrysanova@gmail.com
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi Очні консультації: у день проведення лекційних/семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Теорія дискурсу розглядає мову як засіб конструювання смислу в комунікації та інструмент здійснення впливу на людину в процесі мовленнєвої діяльності. Сучасні дослідження трактують дискурс як найважливішу форму повсякденної життєвої практики людини і визначають його як складне комунікативне явище, що включає текст і знання про світ, автора і адресата, необхідні для розуміння тексту. Після оволодіння курсом студенти будуть мати знання про особливості комунікації в різних сферах соціального життя людини, що допоможе їм як у подальшій професійній діяльності, так і в написанні наукових робіт.

2. Пререквізити.

Навчальна дисципліна має тісні зв'язки з такими курсами: «Вступ до мовознавства», «Логіка і комунікація». Для оволодіння матеріалом курсу студенти повинні мати загальні мовознавчі знання, а саме: розуміння відмінностей між мовою та мовленням, природу і сутність мови, знання про рівні мови. **Постреквізити** Навчальна дисципліна прямо або опосередковано пов'язана з курсами «Лінгвістика тексту», «Стилістика англійської мови». Знання з курсу Дискурсознавство дозволять студентам у подальшому оволодіти питаннями, що пов'язані з розумінням лінгвістичних особливостей тексту, його мовними і комунікативними характеристиками, а також будуть необхідними для подальшої наукової діяльності.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою курсу є сформувати у студентів системні, структуровані знання про характеристики і комунікативні особливості мовленнєвої діяльності в різних соціальних сферах, виробити здатність розуміти тексти різних жанрів і критично їх аналізувати з урахуванням дискурсивних характеристик.

Основними завданнями навчальної дисципліни є сформувати знання про комунікативну діяльність мовної особистості в дискурсі, особливості комунікації в різних соціальних сферах (медіа, реклама, політика тощо); навчити студентів визначати типи висловлення і дискурсу; ознайомити

студентів із комунікативними особливостями мовлення; сформувані у студентів відповідний термінологічний апарат курсу, який буде необхідним для подальшої наукової діяльності.

4. Результати навчання (компетентності).

У результаті вивчення курсу студенти будуть знати: теоретичні засади дисципліни; термінологічний апарат курсу; поняття дискурсу у вітчизняній та зарубіжній лінгвістиці; типи дискурсу; кореляцію понять стиль – текст – дискурс; комунікативні властивості дискурсу; стратегії успішної комунікації.

Студенти здобудуть такі компетентності, зокрема будуть володіти навичками і прийомами, необхідними для вирішення певних комунікативних завдань: будуть уміти критично і творчо підходити до вирішення наукових і комунікативних завдань; розмежовувати різні типи дискурсу; системно аналізувати мовні явища; використовувати методи дискурсивного аналізу при роботі з текстами; володіти правилами ефективної комунікації в різних соціальних сферах.

5. Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак т.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні питання вивчення дискурсу							
Тема 1. Теорії дискурсу в зарубіжній і вітчизняній лінгвістиці.	9	2	2		4	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 2. Дискурс і текст. Співвідношення понять.	8	2	1		4	1	ДС + ДБ + РК / 4

Тема 3. Дискурс і функціональний стиль. Співвідношення понять.	7	2	1		4		ДС + ДБ + РК / 4
Тема 4. Комунікативні й прагматичні аспекти дискурсу.	9	2	2		4	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 5. Стратегії ефективної комунікації.	9	2	2		4	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 6. Типи дискурсу.	8	2	2		4		ДС + ДБ + РК / 4
Тема 7. Методи дослідження дискурсу.	8	2	2		4		ДС + ДБ + РК / 4
Разом за модулем 1	58	14	12		28	4	28
Змістовий модуль 2. Комунікативні особливості різних типів дискурсу							
Тема 8. Медіадискурс.	8	2	2		3	1	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 9. Політичний дискурс.	8	2	2		3	1	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 10. Рекламний дискурс.	8	2	2		4		ДС + ДБ + РК / 3
Тема 11. Діловий дискурс.	8	2	2		4		ДС + ДБ + РК /

							3
Разом за модулем 2	32	8	8		14	2	12
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна підсумкова робота 1							Т / 15
Модульна підсумкова робота 2							Т / 15
Залік							ДС/ 30
Усього	90	22	20		42	6	

Таблиця 2а (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак т.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні питання вивчення дискурсу							
Тема 1. Теорії дискурсу в зарубіжній і вітчизняній лінгвістиці.	10	2	2		5	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 2. Дискурс і текст. Співвідношення понять.	8	1	1		5	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 3. Дискурс і функціональний стиль. Співвідношення понять.	8	1	1		5	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 4. Комунікативні й прагматичні аспекти дискурсу.	8	2			4	2	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 5. Стратегії ефективної комунікації.	8				7	1	ДС + ДБ + РК / 4

Тема 6. Типи дискурсу.	8				7	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 7. Методи дослідження дискурсу.	8				7	1	ДС + ДБ + РК / 4
Разом за модулем 1	58	6	4		40	8	28
Змістовий модуль 2. Комунікативні особливості різних типів дискурсу							
Тема 8. Медіадискурс.	8				7	1	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 9. Політичний дискурс.	8				7	1	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 10. Рекламний дискурс.	7				6	1	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 11. Діловий дискурс.	9	2			6	1	ДС + ДБ + РК / 3
Разом за модулем 2	32	2			26	4	12
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна підсумкова робота 1							Т / 15
Модульна підсумкова робота 2							Т / 15
Залік							ДС/30
Усього	90	8	4		66	12	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

Тема	Кількість	Питання
-------------	------------------	----------------

	годин		для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1.	4	5	Теоретичні передумови виникнення теорії дискурсу.
Тема 2.	4	5	Розмежування понять «дискурс» - «мовлення».
Тема 3	4	5	Стилістичні аспекти дискурсу.
Тема 4.	4	4	Роль адресата в комунікації.
Тема 5.	4	7	Поняття комунікативної інтенції.
Тема 6.	4	7	Правила успішної комунікації П. Грайса.
Тема 7.	4	7	Основні моделі комунікації в дискурсі.
Тема 8.	3	7	Лексико-семантичні особливості медіа дискурсу.
Тема 9.	3	7	Лексико-семантичні особливості політичного дискурсу.
Тема 10.	4	6	Лексико-семантичні особливості рекламного дискурсу.
Тема 11.	4	6	Лексико-семантичні особливості ділового дискурсу.
Разом:	42	66	

IV. Політика оцінювання

Під час вивчення навчальної дисципліни «Дискурсознавство» студент виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності до програми

силабусу, що включають участь в обговоренні на лекційних і семінарських заняттях, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до семінарських занять.

Поточним контролем передбачені участь у дискусіях на лекціях, вирішення практичних завдань на семінарських заняттях та виконання самостійних завдань, що має на меті формування певних теоретичних знань з курсу і практичних навичок, спрямованих на успішну комунікацію в різних соціальних сферах діяльності людини. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за два змістових модулі, становить 40.

Учасник освітнього процесу має дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу.

У разі відсутності з поважної причини на лекційному занятті студент представляє конспект теми, яку вивчали на пропущеному занятті. За відсутності на практичному (семінарському) занятті знання студента оцінюють за результатами усного опитування по темі, що, зокрема, визначає рівень володіння тематичними термінами та ключовими поняттями.

Якщо студент бажає покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, йому може бути запропоновано підготувати презентацію на одну із тем курсу.

Критерії оцінювання знань студента на семінарських заняттях

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента
max 4 / max3	Студент має системні, глибокі знання, уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками. Студент вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін.

max 3 / max 2	Знання студента є достатньо ґрунтовними, він правильно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але містить неточності або помилки.
max 2 / max 1	Студент демонструє посередні знання основних положень навчального матеріалу. Відповідь у цілому задовільна. Студент здатний аналізувати, порівнювати, але допускає помилки.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється на підсумковому занятті у формі модульної роботи й усного опитування. Відсутність студента на модульному тесті оцінюється у “0” балів. Повторне складання підсумкового модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності з поважної причини відповідно до розкладу. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за модульну роботу в межах змістового модуля, становить 15. Максимальна кількість балів за модульний контроль після написання двох модульних контрольних робіт дорівнює 30. Максимальна кількість балів за усне опитування на заліку складає 30 балів.

Рівень знань студента за поточний і модульний контроль оцінюється в балах, фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься в залікову відомість.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може отримати бали після написання і захисту інформаційно-аналітичного реферату.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре

75 – 81	Добре
67 –74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Крисанова Т. А. Лінгвістичні аспекти міжкультурного ділового дискурсу / навч.-метод. розробка. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2012. 36 ст.

2. Крисанова Т. А. Принципи когнітивної прагматики у вивченні дискурсивної актуалізації емоцій. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2013. № 1071. Вип. 5. С. 25–30.

3. Крисанова Т. А. Функціональний стиль VS дискурс. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2016. №62. С. 188–190.

4. Бацевич Ф. Нариси з комунікативної лінгвістики. Монографія. Львів: Видавничий центр при ЛНУ ім. І.Франка, 2003. 281 с.

5. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики [Текст] : підручник. Київ : Академія, 2004. 344 с.

6. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров // Автор и герой: К философским основам гуманитарных наук. СПб.: Азбука, 2000. С.249-298.

7. Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика. М.: Прогресс, 1994. 616 с.

8. Грайс Г.П. Логика и речевое общение // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XVI: Лингвистическая прагматика. М.: Прогресс, 1985. С.217-237.

9. Ван Дейк Т.А. Язык. Познание. Коммуникация / Т.А.ван Дейк. М.: Прогресс, 1989. -386 с.

10. Водак Р. Язык. Дискурс. Политика / Р.Водак. — Волгоград: Перемена, 1997. 139 с.
11. Загнітко А.П. Основи дискурсології: науково-навчальне видання. Донецьк: Донну, 2008. 194 с.
12. Кашкин В.Б. Дискурс: Учебное пособие. Воронеж: Изд-во ВГУ, 2004. 76 с.
13. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград, 1997.
14. Макаров М. Л. Основы теории дискурса. М., 2003.
15. Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XVII: Теория речевых актов. М.: Прогресс, 1986. 424 с.
16. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. [На матеріалах сучасної газетної публіцистики]: Монографія / За ред. В. Різуна / Київ. Нац. Ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2002. 392 с.
17. Шевченко І. С. Дискурс і когнітивно-комунікативна парадигма лінгвістики *Мова. Людина Світ. До 70-річчя проф. М. Кочергана*. Зб. наук. статей / Відп. ред. Тараненко У. О. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2006а. С. 148–156.
18. Шевченко І. С. Когнітивно-комунікативна парадигма і аналіз дискурсу *Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен: [кол. монографія] / [під загальн. ред. І. С. Шевченко]*. Харків: Константа, 2005. С. 105–117.
19. Чернявская В. Е. Дискурс как фантомный объект: от текста к дискурсу и обратно? *Когниция, коммуникация, дискурс: международный электронный сборник научных статей*. 2011. № 3. С. 86–95.
20. Фуко М. Археология знания. Киев: Ника-Центр, 1996. 208 с.